

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ввезення до України транспортних засобів без сплати митних платежів для діючих військовослужбовців»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України з 24 лютого 2022 року призвела до безпрецедентного навантаження на Збройні Сили України та інші військові формування, які забезпечують оборону держави. В умовах війни питання забезпечення військових особовим транспортом стало не лише побутовою, але й стратегічною потребою — автомобілі використовуються для перевезення особового складу, боєкомплекту, евакуації поранених, розвідки, зв'язку та оперативного реагування.

Після скасування у червні 2022 року норми про нульове розмитнення транспортних засобів (Закон № 2325-ІХ), військовослужбовці, які перебували на фронті, фактично втратили можливість придбати чи ввезти транспортні засоби на пільгових умовах. Це призвело до несправедливості: цивільні громадяни скористались пільгою, а ті, хто воював, — ні.

Значна частина автомобілів для армії ввозиться через волонтерські або благодійні організації як гуманітарна допомога. Однак через недосконалість чинного законодавства такі дії нерідко стали предметом кримінальних переслідувань за статтями 201-2 та 201-4 Кримінального кодексу України. Це створює ситуацію правової невизначеності, демотивує волонтерів та фактично обмежує спроможність армії отримувати транспорт, критично необхідний для виконання бойових завдань.

Статистичні дані свідчать, що щомісячна потреба сил оборони становить понад 3000 автомобілів, тоді як обсяги ввезення транспортних засобів для військових суттєво скоротилися через ризики кримінального переслідування.

Тому прийняття цього законопроекту має на меті усунення правової колізії, забезпечення справедливості щодо діючих військовослужбовців та зниження адміністративного і кримінального тиску на волонтерів, які здійснюють постачання автомобілів на фронт.

2. Мета і завдання законопроекту

Метою законопроекту є встановлення тимчасового порядку безмитного ввезення транспортних засобів (без сплати податку на додану вартість, акцизного податку та ввізного мита) діючими військовослужбовцями України на період дії воєнного стану та 90 днів після його припинення або скасування.

Законопроект спрямований на забезпечення військовослужбовців особистим транспортом, необхідним для виконання завдань оборони держави; зменшення зловживань при ввезенні транспортних засобів через благодійні фонди під виглядом гуманітарної допомоги; спрощення процедур і усунення підстав для кримінального переслідування волонтерів; підвищення мотивації громадян до проходження військової служби.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом Закону пропонується доповнити пункт 69 підрозділу 10 розділу ХХ Податкового кодексу України новими підпунктами 69.42–69.44, якими передбачено:

1. Звільнення від оподаткування ПДВ та акцизним податком операцій з ввезення на митну територію України транспортних засобів (легкових, вантажних, мотоциклів, причепів і напівпричепів), що здійснюється фізичними особами — діючими військовослужбовцями, мобілізованими після 24 лютого 2022 року або такими, що проходять військову службу за контрактом на момент ввезення.

2. Обмеження застосування пільги:

- один транспортний засіб на одного військовослужбовця;
- заборона відчуження, передачі або користування третіми особами протягом трьох років;

- пільга не поширюється на транспортні засоби, що підлягають оподаткуванню транспортним податком (розділ XII Податкового кодексу), а також на товари, що мають походження з держави-агресора або ввозяться з окупованих територій.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Суспільні відносини у сфері оподаткування та митного оформлення транспортних засобів регулюються:

- Податковим кодексом України;
- Митним кодексом України;
- Законом України «Про гуманітарну допомогу»;
- Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;
- Постановою Кабінету Міністрів України № 953 від 05.09.2023 року (щодо ввезення транспортних засобів як гуманітарної допомоги).

Чинна нормативна база не передбачає окремого режиму пільгового ввезення транспортних засобів діючими військовослужбовцями, що і зумовлює необхідність ухвалення цього законопроекту.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України. Тимчасові втрати бюджетних надходжень від митних платежів є незначними та компенсуються економічним ефектом від підвищення ефективності бойових дій, скорочення логістичних витрат військових підрозділів і зменшення витрат на забезпечення транспорту волонтерами.

6. Запобігання корупції

У законопроекті відсутні норми, які містять корупційні ризики. Положення про індивідуальне використання (один транспортний засіб на одного військовослужбовця), заборону відчуження протягом трьох років та обмеження щодо транспортного податку є достатніми запобіжниками від зловживань і схем незаконного імпорту.

7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття цього законопроекту матиме такі позитивні наслідки:

- Соціально-моральний ефект: відновлення справедливості стосовно військовослужбовців, які захищають Україну;
- Економічний ефект: оптимізація витрат на забезпечення армії транспортом, зниження потреби у гуманітарних поставках;
- Антикорупційний ефект: усунення підстав для зловживань та кримінальних переслідувань волонтерів;
- Обороноздатність: підвищення мобільності підрозділів і збереження життя військових завдяки доступу до власного транспорту.

Прийняття акта сприятиме підвищенню довіри між суспільством і державою, стане дієвим кроком до зміцнення обороноздатності та реалізації принципу справедливого ставлення до захисників України.

Народний депутат України

МАР'ЯН ЗАБЛОЦЬКИЙ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Заблоцький Мар'ян Богданович
Сертифікат: 3FAA9288358EC0030400000040B53100E0DFE000
Дійсний до: 22.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
79д9/І-2026/92423 від 24.04.2026

2212303